

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).

Számja mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai megküldéssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda

V. ker., Honvéd-utca 4. szám.

Szerkesztési órák:

délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztési telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 888

Budapest, május 13.

Bozóky Károlyt a hamisító miniszteri számellenőrt ma az ügyesség letartóztatta.

Az amerikaiak Portó-Rikot bombázzák.

Kihez apelláljunk?

A bukaresti parlamentben egész nyíltan és dühösen beszéltek a magyarországi oláh iskolák segélyezéséről, tudniillik, hogy *ők* segélyezzenek magyarországi iskolákat. Ugyanis a román kormány több, mint félmillió frank állami segélyt juttat évenként magyarországi oláh iskoláknak. Nem sok, de hisz nem iskolák, hanem pópák és dászok kapják megszabott szolgáltatásért. A romániai iskolákra jobban ráférne. A romániai kormány még néhány év előtt ezt a kiadást az országon költségvetésbe is felvette. Ilyen nyíltan ment a Magyar országos szervezett izgatás. De hisz a románok csak más példát követtek. A német Schulverein és a Gusztáv Adolf egyesület az erdélyi szászoknak, a pétervári szláv jótékonyági egyesület a szerbeknek tótoknak hasonló okokból kedveskedett pénzzel. De hivatalosan és nyíltan az ország kasszájából csak Románia vesztegette az izgatókat.

Egy pár hét előtt történt, hogy a magyar közoktatásügyi miniszter elvégre a nagyszabeni metropolitának is írt levelet tömérdek levélíró gondjai közepette. Tudtára adta, hogy tudomása szerint román gimnáziumok és elemi iskolák pénzt kapnak a román kormánytól. Ezt tovább nem tűri és hasonló esetekben azokat az iskolákat bezáratja. Hogy a nagyszabeni román metropolitával máris mit kellene tenni vagy hasonló esetekben mit tesz vele a magyar kormány arról Wlassics miniszter semmit sem szól. Pedig azt is meg kellett volna mondania keményen. Sőt ennek kellett volna lenni levele tartalmának. Már most a bukaresti parlamentben elővették Sturda miniszterelnököt, vallja kitől, honnan tudta meg a magyar kormány hogy melyik iskola és mennyi pénzt kap a román kormánytól. Mondja nyíltan a miniszterelnök, hogy nem ő volt-e az áruló? Tudni kell egyébiránt, hogy az erdélyi kérdés a romániai konzervatív és liberális pártnak mindig kokárdája, de az tűzi a mellére, amelyik ellenzéknek marad. Amelyik kormányra jut az szépen eldugja, mint Sturda ur is tette, aki szintén viselte volt a ko-

kárdát, mert ez tetszik a publikumnak.

A bukaresti képviselőházban nyíltan disputáltak ezen, hogy Magyarországon a román kormány intézkedésével és állami pénzekre izgatnak. A miniszterelnök a támadásokra ki is szalasztotta a száján, hogy ez összegeket méltatlan egyénekre fordítják. Azaz nem néppelnevelési és egyházi czélokra. A segélyezést, a kormány tehát megszüntette. Erre azt mondták neki: «Áruló! Ez gyalázat.»

Amíg ezek a képviselőházban történtek, egész Románia készül hogy megülje május 15-ét, ötven éves ünnepét annak, mikor Balázsván az oláhok gyűlést tartottak. Ennek következménye lett a borzasztó pusztítás és gyilkolás Erdélyben. Május 15-én épen vasárnap lévén, a romániai templomokban a pópák megemlékeznek az ötven év előtt történekről és isten áldását kéri a románok törekveire és természetesen isten haragját az ellenségre, a magyarokra. Balázsván is nagyban készülnek, maga az ottani érsek hívta meg körlevélben a pópákat a nemzeti ünnepre. A népgyűlésből aligha lesz valami.

De ime Magyarországot így respektálják külföldön és idehaza. A mi állami életünkben nem képes érvényesülni semmi, ami kedvet vehetné a kötekedésnek és tiszteletet tudna parancsolni a politikai vigéceknek és az agitálásból élő naplopóknak. Nemzeti életünk erejét, tartalmát, valódiságát sehol sem látják, sehol sehol sem érzik. A magyar államnak se karja nincs, mely kinyulna se keze, mely üstökön ragadna. Rendőrsége, csendőrsége saját magunknak kell házi szükségletre. Horvát, szerb, oláh, szász, tót, fiemei belénk köt, amikor tetszik.

A romániai izgatás Kálnoky gyámoltalan külügyministersége alatt nőtte ki magát. A bukaresti osztrák-magyar követ pedig akkor gr. Goluchovszky Agenor volt a mostani külügyminiszter, aki e pillanatban köztünk időz és felvilágosításokat ad a delegációknak a külügyi helyzetéről. Nagyon illetékes a romániai magyar-ellenes agitációk megítélésére. Klasszikus tanu hozzá. Az igaz, hogy a közös miniszteriumokban nem szokás Magyarország állami önállóságát védelmezni és ápolni hanem az összbirodalom szempontjából nézni a világot és meg nem látni Magyarországot. Az is igaz, hogy Magyarország törvényhozásának nincs alkalmja a külügyekkel foglalkozni, azokat megvitálni. Ha inter-

pellálnak, akármilyen válasz, a többségnek tetszik. Az is igaz, hogy a delegációban megint egy kipróbált gárda-örség vonul föl bizalmi induló harsogása mellett. De ám ezekkel az igazságokkal szemben nőt nagyra az az igazság is, hogy Magyarországot még a szomszédos apró országok sem veszik semmibe, paczkáznak vele és kipróbált tehetetlenségnek szélütött bénaságát csufolják szakadatlanul.

Romániában se Bulgáriával, se Szerbiával nem merészelnék ugyanazt elkövetni, amit szakadatlanul elkövetnek Magyarországgal. De ugyan hová tartozik ez a panasz, megalázás, ez a véghetetlen sérelem? A kormányhoz, a magyarhoz vagy a közöshöz — az országgyűléshez, avagy a delegációhoz? Amelyikhez tartozik, miért nem hallja, miért nem tesz! Magyarország állami önállósága nem tartozik sehova. Nincs!

Budapest május 13.

× **Bánffy a királynál.** Ő felsége tegnap délután Bánffy Dezső báró miniszterelnököt egy órai kihallgatáson fogadta.

+ **A parlament munkarendje.** A képviselőház pünkösd előtt való munkarendjét már jelezte a miniszterelnök. Pünkösd után, értesítésünk szerint első sorban a *szeszkontingens és a czukorpraemiumról szóló törvények meghosszabbításáról* szóló törvényjavaslatok fognak tárgyalatni. A meghosszabbítás értesítésünk szerint csak ez év *december 31-ig tart* és így azt hiszik, hogy az ellenzék nem fog nagyobb vitát provokálni. Ez esetben, feltéve, hogy az osztrák viszonyok valami feltűnő nagy változáson uem mennek keresztül, a *képviselőház június 25-én készült megkezdni nyári vakációját.*

+ **A magyar címer használata.** Mint értesítésünk Bánffy Dezső báró miniszterelnök 5474/I. M. E. sz. a a törvényhatóságok fejéhez a következő *körrendeletet* küldte:

Idezártan megküldöm tek. alispán urnak, a törvényhatóság területén lévő azon czégek egyesületek, társulatok és egyének névjegyzékét, kik a magyar korona országai egyesített, vagy Magyarország külön címerének használatára régebbi engedély, udvari szállítói cím, vagy az 1883. XVIII. t.-cz. alapján adott külön engedély alapján jogosultak. Felhívom tek. alispán urat, hogy ezen czégek, egyesületeket, társulatokat és egyéneket *ellenőrizze* oly szempontból, hogy az ide mellékelt engedélyokmány szövegben kitüntetett feltételeknek, követelményeknek és utasításoknak megfelelnek-e? Különös figyelem fordítandó arra, hogy fenn áll-e még ezen engedélyesek jogosultsága, illetve nem történt-e az engedélyes czég, társulat vagy egyesület kebelében, annak viszonyaiban, valamint az engedélyt nyert egyén magánviszonyaiban oly változás, mely az engedély megszüntét vagy annak visszavonását eredményezhetné? Utasítván végül tek. alispán urat, hogy ugy minden ilyenmü változást, mint különösen az engedély esetleg megszüntét nekem es-tról esetre haladéktalanul jelentse be, egyuttal felhívom, hogy mellékelt névjegyzék alapján

hivatalos használatra *egy jegyzéket készítsen*, mely azután a m. kir. belügyminiszterium utján évenként kiadandó s a címer használatra jogosítottak összesített névsorát tartalmazó jegyzék alapján tovább vezető, illetőleg akik a törvényhatóság területén címerhasználati engedélyt nyertek, abba esetenként bevezetendők.

+ **Népgyűlés az önálló vámtérület mellett.** A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt e hó 15-én vasárnap az önálló vámtérület mellett Rimaszombatban népgyűlést rendez. A népgyűlés elnöke Fáy István orsz. képviselő, akinek társaságában felutaznak Rimaszombatba: Kossuth Ferencz, Papp Elek, Hentaller Lajos, Rigó Ferencz, Leszkay Gyula és Lukács Gyula.

A képviselőház ülése.

A delegáció adja meg a szövetkezeti vitának a kegyelemdőfést. Most már az a kis törzsközönség is megapad, mely eddig vitatta a kis ember dolgát.

Az Olaszországból visszatért Berzeviczy Albert ül az elnöki székben; — a t. Háztól két heti szabadságot eszközöl ki Gullner Gyula számára, majd pedig több községnak a földadó leszállítása iránti kérvényét mutatta be.

Mezei Mórral indul ma a vita. Mezei részletesen foglalkozik a hitelszövetkezetek ügyével, behatóan fejtegeti a szövetkezeti központ és az ez alá tartozó szövetkezetek hivatásának összefüggését. Apponyival s Kossuth Ferenczhez polemizálva azt mondja, hogy egy pénztézetet még nem lehet politikai partiszinezetűnek deklarálni, mert vezéremberek egyik vagy másik párthoz tartoznak. Eppen ezért elítéli az ellenzéki aggodalmakat az állami támogatással szemben. Ez az aggodalom különben is lehetetlen formában nyilatkozik meg: egyfelől keveselik az állami segítséget, másfelől amiatt panaszkodnak, hogy az állam a szövetkezetekre igen nagy pressziót fog gyakorolhatni. Kossuth épenséggel messzire kalandozott el, s a törvényjavaslatot a választásokkal hozza összefüggésbe. Ez az alaphiba. Az ellenzék mindent párt-szempontról a bizalom szemüvegén át néz, már pedig az ilyen szempontokat ilyen nagy morális és gazdasági érdekeket megvalósító javaslattal szemben mellőzni kellene.

Mezei Mór hosszasan foglalkozik a javaslatnak szerinte üdvös rendelkezéseivel, melyek a gazdasági bajok orvoslására fognak szolgálni. Rámutat a javaslat egyes hibáira is és...

— *nem fogadja el a javaslatot!* — egészíti ki Förster Ottó a mondatot zajos derűtség közt.

Mezey kijelenti, hogy a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

Blaskovich Ferencz, a nagy képviselt-ségű nemzeti párti pap bírálja most nagy részletességgel és szakértelemmel a javaslatot. Mint a délmagyarországi gazdasági szövetség vezetője a szövetkezetiség alapos ismerője. Az első szempont a javaslat megbirálásánál a visszaélések megállítás és elfojtása. A kormány abból indul ki, hogy e szövetkezetek be-
válása esetén a régi alakzatok maguktól szűnnek meg, sorra kihalnak. Ez helyes szempont az ellenzék álláspontjáról is, mert az ellenzék nem fűz e javaslatához olyan vérmes reményeket, mint a kormány. Eanfogyva helyes, hogy a meglévő jó szövetkezeteket a még ismeretlenekért nem szüntetik meg erőszakosan.

Nagy kérdés az is, hogy mennyire fogja ez a javnslat a társadalmi öntevé-
kenységet fejleszteni.

A javaslat rendelkezéseit részletesen bírálja. A kormány a szövetkezeti ügy

rendezésével nem áll tabula rasa előtt, ott vannak az üdvösen működő fennálló szövetkezetek, melyekre nem lehet kényszerubbonyt huzni. Szükségünk volna tenyésztési, fogyasztási, értékesítő szövetkezetekre. Ilyeneket létesítsen a kormány s ne erőszakolja rá a maga sablonjait a régi eredménnyel működő szövetkezetekre. A kormány a társadalmi öntevékenység terjesztése helyett saját hatalma körébe akarja vonni a Károlyi-féle szövetkezeteket. Elhiszi, hogy a jelenlegi kormány intenciói tiszták, de a javaslatban semmi garancia sincs. Nem valószínű, hogy a kormány husz évi következetes politikáját felfüggesztve épen ennél a javaslatnál miuden párt hatalmi szempontot távol tartott volna a javaslatától. Az állam olyan központi intézetet állít fel, mely lefelé teljesen korlátlan hatalom mellett tisztán az állami hatalom expozitúrája. Aki átnézi a javaslat ama rendelkezéseit, melyek a vidéki szövetkezeteket központi szövetkezetekhez kapcsolják, az látja, hogy a szövetkezetek központi szövetkezet utján teljesen a kormány kezében lesznek. Az állam túllépi itt hivatása határait. Nem feladata az államnak, hogy az öntevékenység támogatásánál tovább menjen, mert ezzel az egyéni erők érvényesülését korlátozza.

A törvényjavaslatot általánosságban azzal a reménnyel fogadják el, hogy a kormány talán kivételt tesz s a javaslatot az ellenzék részéről előterjesztendő indítványok értelmében módosítani fogja.

Kis szünet után Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter reflektál a társasághoz tartozó kérdésekre. Sámuel Lázár kérdésére kijelenti, hogy a munkás-törvény végrehajtása tekintetében ma még nem lehet végeredményt mondani. Tény az, hogy az igazgatási hatása egyre csökken s a munkások kezdik belátni, hogy ez a törvény az ő érdekeiket és jogukat is megvédi.

A törvényhatóságok között egy millió igazolványt osztott ki. Néhol olyan rohamosan kérték az igazolványokat, hogy 28 vármegye területén 155 ezer igazolványt rendeltek pótlólól.

A miniszter kijelentéseit a Ház általános helyesléssel fogadják.

Daczára annak, hogy nagyban és egészben sikeresen hajtották végre a munkás-törvényt — folytatja Darányi — az idén is gondoskodtam munkástartalékokról, hogy az aratáskor ne legyen fennakadás.

Biró Lajos őt a nemzeti párt elleniségének deklarálta. Volt is közte és a nemzeti párt között egy kis differencia a költségvetési vitakor, az rég elenyészett.

— A nemzeti pártól ideöltök, s én voltam bátor visszalőni! — jelenti ki Darányi nagy derűvel közl.

Azzal is vádolta Biró, hogy kevés törvényt alkotott. De hiszen helyesebb a létező törvényeket végrehajtani...

... jól — kiáltja Makfalvay.

... mint egyre-másra halmozni a törvényeket. Különbben a legutóbb hozott törvények egész sorát emliti a miniszter.

— De Biró Lajos megfeledezett a napokban tárgyalt erdő-törvényről is! — szól Darányi.

— És az olálysorsjátékról! — röjja közbe Polónyi nagy derűvel közl.

Azzal a váddal szemben, hogy a kormány semmit sem tett eddig a szövetkezetekért, Darányi kijelenti, hogy a Károlyi-féle szövetkezetek is csak a kormány támogatása által működhetnek ilyen szép eredménnyel. Felemliti a kormány támogatásával működő és rohamosan fejlődő szövetkezeteket. A kormány tudja, hogy a hitelszövetkezetek nem tett meg a kormány mindent a mezőgazdaság érdekében. Mindent elkövet, a szövetkezeti ügy fejlesztésére s a kormány a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek ügyével is foglalkozik.

A kormány befolyása miatti aggodalmat — jelenti ki a miniszter — a pénzügyminiszter eloszlatta.

— Dehogyan oszlatta el! — zugják balról.

— Darányi erre mosolyogva jegyzi meg:

— Tehát nem oszlatta el az aggodal-

makat? az is helyes! Az ellenzék feladata hogy mindig kételkedjenek,

— Hahaha! — derül Polónyi a Ház nagy épülésére.

A korlátlan felelősség felvétele az intelligenciát kirekesztené a szövetkezetekből, mert ki menne bele abba, hogy távollétében a szövetkezetben elkövetett baklövéséért egész vagyonát elveszítse. Korlátlan felelősség mellett mindenki csak egy szövetkezet tagja lehetne. Az egyetemleges felelősségre egy hasonlat jut eszébe. Ez az egyetemleges felelősség a népvándorlás barbárjait juttatja eszébe, akik a csata előtt összekötözték a harcosokat, hogy egyik se szökhessek meg.

— 1867-ben így tettek! — jegyzi meg Madarász bácsi viharos derűvel közl.

Darányi arról beszél tovább, hogy Blaskovich az ellenzék nagy tárgyalogosságát dicsérte. De hol nyilatkozik meg az a nagy tárgyalogosság, Apponynál, aki azt hirdeti, hogy e javaslatnál borzasztóbb kényszerubbonyba nemzetet még nem bujtattak, — vagy Biró Lajosnál, aki Schylikról s egy fon: husról beszélt. Ilyen támadásokkal szemben a kormány hova forduljon védelemért? — kérdi a miniszter.

— Szegény védtelenek! — sajnálkozik Kubik.

— A legélesebb támadást — folytatja Darányi — a javaslat 66. §-a ellen intézték, mely § a szövetkezetek szervezeteiről szól. De valamennyi a szervezet elleni támadás között a legvehemensebb Biró Lajos támadása volt. Ezzel szemben Darányi egy hitelszövetkezeti közgyűlés jegyzőkönyvi kivonatát olvassa fel, mely szerint a közgyűlés köszönetet szavaz a miniszternek azért, hogy a hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslatban főképp a szövetkezetek szervezését szabályozó rendelkezésekkel megvalósítja azt, amiért ők olyan sokáig küzdöttek.

— És az hiszik uraim — szól Darányi az ellenzék felé fordulva, — hogy ezt a jelentést valami kormány-párti korifeusok írták alá? Oh korántsem; — az aláírók Károlyi Sándor gróf, Gullner Gyula, Ugron Gábor és egy ezeknél kisebb ember: — Biró Lajos.

Viharos derűvel zugott fel a sikerült trompfra.

Darányi kéri az ellenzék, hogy a kis ekzsztenciák életkérdéseinek megvitásába ne vigyék bele a pártszempontokat. Egyesüljön minden tényező a nagy gazdasági bajok orvoslására.

A törvényjavaslatot a jobboldal viharos éljenzése közt ajánlja elfogadásra.

A vitát holnap folytatják, — az ülés 2 órakor ért véget.

A delegációk munkája.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Ugy a magyar mint az osztrák delegáció tartott ma ülést. Ott a pénzügyi, itt a hadügyi albizottság tanácskozott és mindketten meg egyeztek abban, hogy az elébük terjesztett költségvetést elfogadják. Tudósításaink egyébként: ezek:

Az osztrák delegációból.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága ma délelőtt Chlumetzky báró elnökle alatt ülést tartott, amelyen résztvettek Kallay Béni és Krieghammer közös miniszterek, Spaun báró tengernagy és Plener a közös számszék elnöke.

Az 1896-ik évi zárszámadásokat Czeddik előadása után elfogadták.

Walterskirchen báró előadja a közös hadsereg 1899. évi rendes szükségletét.

Kramar delegátus meg van elégedve azzal, hogy a hadsereg részére való szállításoknál a kisipar mind nagyobb mértékben vesz részt. Felvilágosításokat kér a hadügyminisztertől a kereskedelmi

miniszterrel erre vonatkozólag folyó tárgyalásokról. A természetben való szállításoknál a kisgazdára is tekintettel kell lenni, mert ezt némileg kiegészíthetné a lakosságot a terhek sulyosbodásával. Kéri a hadügyminisztert a prágai csitadella lebontására.

Vetter gróf delegátus a morva cipészek érdekében szólal fel.

Wassilko báró kéri, hogy a 9-ik dragonos ezred Galicziából Czernovitzba helyezessék.

Hochenburger rokonszenvennel viseltetik a hadsereg iránt, mert az az egyetemes állameszme főképviseleje és bizonyos fokig a német faj védőbástyája. Epp azért szükségesnek tartja a jó viszonyt a polgárság és katonaság között. Epen azért elítéli a gráci eseményeket, melynek következtében több tartalékos tiszt ellenében becsületbírósi eljárást indítottak, ami éppen nem alkalmas arra, hogy eleszlassa a polgári és katonai körök között beállott feszültséget. Véget kellene vetni ennek a dolognak. Kéri a hadügyminisztert, hogy hasson ebben az irányban. Kérdést intéz az iránt, hogy igaz-e, hogy kadétek az újévi előléptetésnél a gráci események miatt mellőztettek. Ami a hadsereg részére való szállításokat illeti, miután Magyarország a mezőgazdasági termékek szállításánál természetesen előnyben részesül, kívánatosnak tartja, hogy Ausztria az ipari termékek szállításában részesüljön előnyben.

Azmann az előléptetési viszonyokról beszél.

Barvinszki az idej hadügyi költségvetést «ellemetlen meglepetésnek mondja az adófizelőkre nézve. A 30 milliós póthitel által a népképviselőt parlamenti jogai illuzóriusokká válnak. Szóba hozza az egyre szaporodó öngyilkosságokat és követeli az önkéntesek büntetésének eltörlését.

Rutowsky dr. a fegyverszállítás kérdésével foglalkozik és Galicziát e szempontból is figyelmébe ajánlja a hadügyi kormánynak. Zedtwitz gróf ugyancsak a fegyverszállítás ügyét ismerteti és rámutat arra, hogy ettől mennyi haszna lehet a kisiparnak, ha ez irányban úgy mint a csehek tettek, különös gondot fordítanak el. Végül a meleg vasorákat sürgeti a legénység számára.

Stürgkh gróf mindentben egyetért a Hahenburger fejtegetéseivel és azt a reményét fejezi ki, vajha a katonaság és a polgárság közötti viszony valamiképp megjavulna.

Goraysky lovag a remondák árának növelését sürgeti.

Zacek dr. a katonai egészségügyi hivatalnokok jobb fizetését sürgeti.

Avita berekesztése után Krieghammer báró hadügyminiszter részletesen ki terjeszkedik az egyes szónokok ellenvételeire. Leghosszasabban a miniszter a fegyverszállítás ügyével foglalkozott majd rátért az egyéves önkéntesek második szolgálati évére, a melyre vonatkozólag azt a kijelentést tette, hogy ez idő szerint azt az intézkedést még fen kell tartani. Végül elfogadásra ajánlotta, a költségvetést, amelyet a bizottság nagy többséggel általánosságban el is fogadott.

Ezzel az ülés kevesel két óra előtt véget ért.

A magyar delegáció ülése.

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága ma délután fél egy órakor ülést tartott, melyen a közös kormány részéről Kallay közös pénzügyminiszter és Plener legfőbb számszék elnök jelentek meg, a magyar kormányt pedig Bánffy báró miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter képviselik.

Szerb György előadó ismertette a pénzügyi költségvetést, melyet változatlanul elfogadtak, valamint a határvámjövödelmek utalásának megtörténtét is tudomásul vették.

Miután Szerb György előadása mellett a legfőbb számszék költségvetését

is tudomásul vették, ifj. Wodianer Albert közös akciókra vonatkozólag intézett kérdést. Az adatok azonban nem állván rendelkezésre, a miniszter választát a legközelebbi összejövetelre halasztotta.

Ezzel a mai ülés egy óra előtt véget ért.

A háború.

(Az Esti Hírlap táviratai.)

Washington, május 13.

Long tengerészeti államtitkár, miután a távirati összeköttetést a manillai öböllel már helyreállították, Dewey ellentengernagytól a következő táviratot kapta:

Utolsó táviratom óta a helyzet keveset változott. A spanyol hadihajókon talált fegyvereket és lőszereteket a cavitei arzenálból szállító gőzhajóinkra hordatom és folytatom a szűkebb ostromzást.

Madrid, május 13.

A «Heraldo» távirata szerint a spanyol hajóraj Cervera tenger-naggyal tegnap délelőtt Fort de Franceba (Martinique) visszatért.

A Cardenas mellett tegnapielőtt vívott ütközetről a következő részleteket jelentik:

Az «Antonie Lopez» spanyol hajó, mely azelőtt a transatlanti társaság vontató hajója volt, csak egy ágyuval volt felszerelve. A hajó megsérült, mégis hősiessé védekezett az amerikaiak ellen. Az ütközet folyamán 12 ellenséges golyó érte a hajót, amely folytatta a harcot, amíg lőszerhiány miatt abba nem kellett hagynia. A bombázást előzetes figyelmeztetés nélkül kezdték meg, amiért az idegen alattvalók valószínűleg reklamációval fognak élni. Az a kísérlet, hogy Cienfuegosban és Cardenasban egyidejűleg kössenek ki, azt bizonyítja, hogy az amerikaiknak a felkelőkkel megállapított, kombinált tervük van. A csapatok az utóbbiakat, mikor tömörülni akartak, leverték.

Az a hír, hogy látták, midőn egy spanyol ezirkáló hajó a Haiti-i vizeken egy amerikai hajót üldözött megerősítést nyer.

London, május 13.

A «Standard»-nak jelentik St.-Thomas-ból: San Juan de Puerto-rico bombázását tegnap reggel 5 órakor kezdték meg. Két spanyol hajó tönkrement. Az a hír van elterjedve, hogy San Juan 8 órai ütközet után megadta magát.

Madrid, május 13.

Azt állítják, hogy a válságot elvben megoldották és Goizard igazságügy-miniszter a külügyi tárczát, Almodover herceg a pénzügyit, Ronero Giron az igazságügyi tárczát, Veragna herceg a gyarmatügyi, Navarro Rodrigo pedig a közmunkaügyi vagy a tengerészeti tárczát veszi át.

Hongkong, május 13.

A »Linnet« angol ágyunaszád ide érkezett. A »Linnet« hétfőn indult el Manillából és azt jelenti, hogy a Fülöp-szigeteken mindenütt anarchia uralkodik. Dewey tengernagy képtelen bármit is tenni, még ha a spanyol uralmat eltörlik is, mint-hogy a felkelők kivonják magukat minden ellenőrzés alól. A spanyolok Manillát még mindig megszállva tartják és vonakodnak a várost átadni. Dewey nem akarja bombázni a várost, mert azt re-

méli, hogy kiéhezettéssel is meghódolthatja. A lakosság éhséget szenved és a kétségbeesés szélén áll.

Mattasich-Keglevics.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Bécsben mindenféle azt beszélik az emberek, hogy Mattasich-Keglevich Géza elfogatásának eddigéig ismeretlen szenzációs oka van. Eddig nem tudták megmagyarázni, hogy minő alapon fogták el a főhadnagyot, most pedig ezt az okát adják;

Mattasich-Keglevich Géza a hercegnő megbízásából *váltókat* irt alá a hercegnő nevével és most a hitelezők — nem tudni: kinek a parancsából — váltóhamisítás miatt följelentették a főhadnagyot ezrednél, amely állítólag különben is, mint katonaszökevényt köröztetné.

Zágrábról pedig arról jön hír, hogy Mattasich-Keglevich Géza főhadnagy a katonai fogházban, ahol szobát rendeztek be neki, *öngyilkossági kísérletet* követett el. Az erőszak és ellenségeinek rágalmai állítólag annyira fölháborították a főhadnagyot, hogy teljesen elvesztette önuralmát és ilyen állapotban követte el a végzetes kísérletet. Mattasich-Keglevich Gézához senkit se bocsátanak be és az illetékes körök minden fölvilágosítást megtagadnak. Egy másik zágrábi távirat szerint Mattasich-Keglevichet a *kórházba* szállították.

A főhadnagy egy barátja Zágrábról a következőket írja a B. N.-nak.

Régebbi barátság fűz a főhadnagyhöz, aki a fenséges asszony nevében már többször meghívott a latori kastélyba. Amikor május 6-án megérkeztem az állomásra, már ott volt a hercegnő Fugger grófnő udvarhölgyével és Mattasich-Keglevich Géza főhadnagy barátommal; sétakocsizáson voltak és a hercegnő kegyesen az állomáshoz rendelte a kocsist, hogy már ott lát-hasson.

A vonattal csendőrök is érkeztek és nekem feltűnt, hogy a hercegnő és a főhadnagy láthatólag megdöbbenek, amikor őket észrevették. Nekem nagyon feltűnt ez a körülmény, mert valahányszor a kastélyban intim körben az ügy szóba került, többször hallottam a hercegtől ezeket a szavakat:

— *Erőszakosságot fogtok ellenem alkövetni!* (Man wird einen Gewaltact verüben!)

Mikor aztán én utalni bátorkodtam a hercegnő magas személyiségére, fölkiáltott a hercegnő:

— Manapság már maguk a tekintélyek se tisztelik a tekintélyt! Hát nem emlékszik ön, hogy Natália királynő karjai közül rendőrökkel szakították ki a gyermeket!

Mindez ebben a pillanatba eszembe jutott. A hercegnő udvarhölgyével az egyik kocsiba ült és elhajatott, én pedig Mattasich-Keglevich Géza főhadnaggyal egyedül maradtam a legkényesebb helyzetben. Ó roppantul elfogulatlanul akart viselkedni, én pedig az indiszkrétció veszedelme nélkül nem kérdészködhettém.

Bár lett volna meg bennem akkor az indiszkrétció bátorsága; mert ha akkor barátommal őszintén megbeszéljük a helyzetet, ma egészen másként állhatnának az ügyek! . . .

Amint minden ok és czél nélkül föl-alá sétáltunk, a főhadnagy minduntalan elvesztette a beszéd fonálát és három ízben is megszólított embereket, hogy vajjon miért jöttek a csendőrök, és nem tudott megnyugodni akkor, amikor látta, hogy a csendőrök is czél nélkül bolyonganak és végre egy ponton megállapodnak, — majd a koresmíroshoz tértünk be, akivel különféle dolgokról

tárgyalt és azt megkért, hogy mihe-lyest a csendőrök Zlatár felé tartanak, őt azonnal a leggyorsabban tudósítsák.

A hercegnő már régóta félt attól, hogy erőszakosan valami tébolydába fogják elzárni, mert tudta, hogy bizonyos körök szándékosan terjesztik örültségének hírét.

De Mattasich-Keglevich Géza biztonságát csak az utóbbi időben féltette és pedig a következő okokból:

Tudják, hogy a hercegnő anyagi helyzete nagyon zilált és zavaros volt, amelynek rendezését aztán meg is kísérelték. A tárgyalások folyamán kitűnt, hogy pénzügyi tevékenység több esetben a főhadnagy helyettesítette a fenséges asszonyt, de mindig a fenséges asszony megbízásából.

Ebből aztán bizonyos körök vádat akartak formálni Mattasich-Keglevich Géza gróf ur ellen, hogy őt teljesen és egészen megsemmisítették.

És ő azért utazott Zágrábra, hogy Fiumén keresztül Olaszországba meneküljön, de mint korrekt katona először is a katonaságnál jelentkezett, ahol csakhamar letelt szabadsága, különben is tartalékba akart lépni. Ez volt veszte, ezért fogták el . . .

Mindenek pedig egy ember az oka akit a hercegnő kegyével halmozott el és számtalan jótélemben részesített. — a főhadnagy pedig barátságára méltatott. Ez az ember rendszeres kémszolgálatot teljesített, alája volt rendelve Bécsből tíz politikai detektív akik a vidéken tartózkodtak, részint mint csendőrök, részint mint termény-utazók.

ESTI HIREK.

Bozókyt elfogták.

— *A halottak nyugdíja.* —

Lapunk tegnapi számában közöltük a rendőri sajtóroddának azt a kijelentését, amely szerint Bozóky Károly pénzügyminiszteri nyug. számellenőr ellen irányuló semmiféle feljelentés nincs és így a rendőrség Bozókyt le sem tartóztatta. Ma a *Magyar Hírlap* a következőleg nyilatkozik erről az esetről:

Bozóky Károly nyugalmazott pénzügyminiszteri számellenőr, akiről megírtuk, hogy elkelt özvegyek után esztendőig vette föl a nyugdíjait és az állampénztárt ilyenformán több ezer forinttal károsította meg, a rendőrség kijelenti, hogy még nem tartóztatták le, sőt följelentést sem tettek ellene. Ez a nyilatkozat nagyon különös, mert amennyiben a család tényleg még nem fogták volna el, a rendőrség ezzel csak egy nagy mulasztásról tett tanúságot. Azok a manipulációk, amelyek Bozókyt, a nyugalmazott közhivatalnokot terhelik és amelyeket *illetékes helyen sem tagadnak*, hivatalból üldözendő cselekmények és a rendőrségnek kötelessége lett volna értük a leleplezett embert felelősségre vonni. Sőt biztos információink szerint a *főkapitány tudott is a dologról*, mert a pénzügyminisztériumnak egy első-rangu tisztviselője, aki a Bozóky-ügyben személyesen vezette a vizsgálatot, kedden délután telefonon értesítette őt róla. Azt is tudjuk, hogy Bozóky rendkívül befolyásos protektorai vannak, akik közbenjártak az érdekében. Megczafolatlan tény az is, hogy Bozóky családja meg egy bizalmas barátjának jéhez bucsulevelet irt, amelyben nem árulja el eltűnésének okát. A pénzügyminisztériumban különben folytatták a vizsgálatot és megállapították, hogy Bozóky nemcsak budapesti, hanem vidéki özvegyek nyugdíj könyvecskét is felhasználta bűnös üzletemre. *Valamennyi nyugdíj alá írta az elhunytak nevét és mind az I-ső kerületi előjáróság láttamosta.* A pénzért mindig szolgálakat küldött és csak egy esetben emlékeznek rá, hogy érégebbi barátja, aki a múlt évben Svájcban járt vele, jelentkezett egy nyugtával az állampénztárnál.

Érdekes, hogy Bozóky lakása nincsen a rendőrségnél bejelentve. Bozóky, nejével, B. Julcsával és gyermekeivel Béával, Tassilóval és Máriával 1896. évi március hó 11-én költözött be a Sas-utca 4. számú ház harmadik emeletének három szobából álló lakosztályába és onnan ugyanannak az esztendőnek augusztus 3-ik napján, a ház-mester nyilvántartási könyve szerint Budára, I. köz-utca 10. sz. (?) alá költözött. A rendőrségnél ennél fogva *figyelő lapot* fűztek az utolsó bejelentő czédula mellé, amelyen a kijelentés 1896. augusztus 8-iki keletű. Tíz hónap mult el tehát, anélkül, hogy a rendőrségnek sikerült volna Bozóky lakásáról tudomást szerezni.

Bozóky Károlyt — mint értesülünk — *ma déli 12 órakor Vizlendvay királyi ügyész letartóztatta.*

A letartóztatás érdekes körülményeiről tudósítónk a következőket jelenti:

Pár percczel déli 12 óra előtt megjelent a büntető törvényszék folyosóján Bozóky Károly, és a szolgálattelvő kir. ügyész után tudakozódott. Fekete jacquet-ruha volt rajta és elég előkelő benyomást gyakorolt. A folyosón álldogált épp akkor dr. Kardos ügyvéd, aki (nem ismervé Bozókyt) egész udvariasan utbaigazította és Vizlendvay Imre dr. királyi ügyészhez vezette.

Bozóky egészen nyugodt volt és épséggel sem látszott meg rajta, hogy mily súlyos vádakkal illetik. Udvariasan köszöntette a királyi ügyészt és bemutatta magát neki:

— *En Bozóky Károly pénzügyminiszteri számellenőr vagyok.*

— *Ön az?* — válaszolt az ügyész oly hangon, amely sejtetni engedé, hogy már vártak a jövevényre.

— *Azért jöttem, hogy megtudjam igazak-e azok a vádak, amelyekkel a tegnapi és a mai lapok illetnek. Mert a rendőrség az egész dolgot hazugságnak mondja.*

— *Sajnos, nem hazugságról van szó.* Ön ellen a pénzügyminiszter ur *őkirathamisítás és sikkasztás* miatt, de nem a főkapitányságnál, hanem itt nálunk. A rendőrség nem tud a dologról és amikor a lapok híreit czáfolta, elfelejtette, hogy nálunk is történhetett feljelentés.

— *De kérem — folytatta a megszeppent Bozóky — a lapok úgy irták a dolgot, mintha már le volna tartóztatva, pedig még szabad vagyok . . .*

— *Nem sokáig!* Itt van, olvassa!

És a kir. ügyész felmutatta neki *azt az elfogatási parancsol, amelyet alig pár perc előtt irt alá* és amelyet ép akar szándékozott a rendőrségnek átküldeni.

Bozóky halotthalvány lett. Csak pár sort tudott elolvasni, és aztán kiejtette a kezéből a hivatalos iratot.

— *Erre most már nincs szükség — szölt a kir. ügyész.*

— *En önt ezennel a törvénynevében letartóztatom és nyomban le fogom kísértetni a fogházba.*

Ezzel a kir. ügyész csöngetett és pár perc múlva megérkezett *Kisfaludy* fogházfelügyelő egy fegyveres börtönőrrel. Az ügyész átadta Bozókyt a fogházfelügyelőnek és utasította, hogy a fogolylyal szabályszerűen bánjon el.

Bozóky nem ellenkezett. Halot-

halványan követte a fogházfelügyelőt, aki őt a fegyveres őrrel az első emeleti 38-as magánzárkába vitette. Előzőleg azonban a fogházirodában felvették személyleírását, megmotoszták, elvették a nála levő pénzt és egyéb apróságokat és nevét bevezették a vizsgálati foglyok törzskönyvébe, ahol a 2082/98. számot kapta.

Vizlendvay kir. ügyész a letartóztatásról nyomban értesítette Horváth dr. soros vizsgálóbíró és áttette hozzá az ügy eddigi iratait. Lehet, hogy a vizsgálóbíró még ma délután kihallgatja Bozókyt és kétségtelenül fenntartja a vizsgálati fogságot.

Rendőri hírek.

— *Betörés.* A Grünblatt és Prajzák czég Erzsébet-körút 56. szám alatt levő aranyműves üzletét az éjjel ismeretlen tettesek feltörték s onnan mintegy 700, 800 forintot érő ezüst órákat, fűgöket, arany gyűrűket, nyakláncokat s ingombokat vittek el. Az ékszerek értékesebb része a Wertheim szekrényben volt, de ehhez szerencsére nem tudtak hozzáférni. A vizsgálat megállapította, hogy a betörők még az este folyamán rejtőztek el, s az üzletnek az udvar felől részben *atoltak* be. A rendőrség megindította a nyomozást.

Törvény előtt.

A dobútczai rablógyilkos. A kir. tábla Hradil Alfonz halálos ítéletét megváltoztatva a dob-utczai rablógyilkost *életfogytiglani fegyházra* ítélte.

— *Uj jegyzők.* A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Szabó Árpád budapesti kir. törvényszéki aljegyzőt, valamint dr. Tatics Péter zombori gyakorló ügyvédet a budapesti kir. büntető törvényszékhez és dr. Sebestyén Emil budapesti kir. büntető járásbírószághoz jegyzökké nevezte ki.

A monori hitvesgyilkosság.

— Második nap. —

A pestvidéki kir. törvényszék ma folytatta Verebélyi Ignác törvényszéki bíró elnöklete alatt élénk érdeklődés mellett Berkes József gyilkossági bűnpörében a végtárgyalást.

Folytatták a tanukihallgatásokat. Néhányan közülök terhelőleg vallottak Berkesre, aki ideges fészkelődéssel hallgatta a terhelő vallomásokat. A különben szelid tekintetű ember arca eltorzul ilyenkor s szemében vad tűz lobog fel. De azért tagadja tettét s hiába mondják szemébe a tanuk terhelő vallomásait.

A monori gőzmalom hivatalnokai, s a monori takarékpénztár tisztviselőinek jelentéktelen vallomásai után Tóth Lidiát hallgatta ki az elnök. Berkessel távoli rokonságban áll, s felesége halála után Berkes házához ment lakni. Négy hónapig volt ott mint Berkes gazdaasszonya. Ez idő alatt Goldberger Emma több ízben meglátogatta Berkeset kívül hosszasan beszélgetett a vizsgálatról, s a kihallgatásról.

— *Mit beszéltek?*

— *Hogy áll az ügy?* kérdezte Goldberger Emma.

— *Még sehogyse:* szólott vissza Berkes. Többet nem hallhatott, mert Berkes félreküldötte. Több levelet is kapott Berkes Goldberger Emmától. Neki gyanusnak tűnt föl a levelezés, s több levelet elfogott.

— *Miért gyanuskodott a levelekre?*

— *Kérem tekintetes törvényszék. Berkes házasságot ígért nekem.*

— *Viszonya volt Berkeskel?*

— *Igen egy kicsikét.*

— *Kivel volt még Berkesnek viszonya?*

— *Nagy Györgyné, Kata leányával is viszonyban volt. Egész éjszakákat a lányánál töltött.*

Az elnök felolvasta ezután Goldberger Emmának Berkeshez intézett három levelét. Mind a háromban a vizsgálat

is a kihallgatásról kérdészködik. Egyikben így ír:

— A kihallgatás sikerült. De Isten tudja mi lesz ebből! Ugy látszik kevesebbet törődik velem, pedig vissza kellene gondolni a múlt szerencsétlenségére.

— Majd mindennap beszélgettek.
— Miről?
— A vizsgálatról. Annyit hallottam: *Egyformán valljunk, mert baj lesz.*
— Berkes álljon ide, mit szól ezekhez!
— Alávaló beszéd az egész!
— Ilyen ember mint maga, ne beszéljen így!
— Igért e házasságot Tóth Lidiának?
— Soha. Jóformán ő toltta magát alám.

— Ne széntelenkedjék Berkes. Maga gyalázatos ember, aki minden nővel viszonyt kezdett.

A tanu szemébe mondja a vádlottnak vallomását. Berkes izgatottan hallgatja végig s megmarad tagadása mellett.

Burján Károlyné vallja, hogy Goldberger Emma rékljét az eset utáni napon ő mosta ki. A rékli véres volt. Neki gyanusnak tűnt fel, de azért ki-mosta. Elmondja, hogy Emma egy izben sirva panaszkodott neki:

— Hatszáz forintot váltót kaptam Berkes-től gyermekem tartására. Adtam megőrzés végett Grosingernének. Berkes elvette Grosingernétől a váltót és széjjel tépte. *Mit tegyek most ezzel az emberrel. Olyat teszke vele, hogy al husz évet. Úlök én is majd, ugy sincs azóta se éjjelem, se nappalom.*

— Kész arra megesküdni, hogy így mondogta?

— Jó lelkiismerettel merek megesküdni.

A tárgyalást délután folytatják.

Különlélek.

— Az udvar köréből. Ő Felsőge a király ma egész délelőtt a várpalotában tartózkodott. Este 7 óra 17 perczkor külön udvari vonaton a király kíséretével Gödöllőre utazik, ahonnan az eddigi megállapodások szerint csak hétfőn reggel tér vissza a fővárosba, amikor általános kihallgatást tart. — Tegnap délben ment föl az első honvédség a királyi palotához vig muzsikaszó mellett, Ruzska Sándor százados és Zsibinszky Sándor főhadnagy vezénylete alatt. Az őrséget ma a 7-ik számú műszaki ezred legénysége váltotta föl. Jövő hétfőn, e hónap 16-án, továbbá csütörtökön, e hónap 19-én, szombaton, 21-én és hétfőn, 23-án négy udvari ebéd lesz. Azonkívül két nagy udvari ebéd lesz a delegáció ülészakának vége felé a delegátusok tiszteletére.

— A közigazgatási bíróság tanácsjegyzője. A m. kir. miniszterelnök, a minisztertanácsnak az 1896. XXVI. t. czikk 6. §-a alapján hozott határozata értelmében, Lakat István dr. belügyminiszteri segédtitkár, továbbá Stuller József, udvardi Kossuth Árpád, Bieber Gyula és Várdy József pénzügyminiszteri segédtitkárokat a m. kir. közigazgatási bírósághoz tanácsjegyzőkbe beosztotta, illetőleg kinevezte.

— Az egyetem ünnepe. Ujjáalakításának 418. évfordulóját ünnepelte meg hagyományos *szűkös szertartás* délelőtt a királyi magyar tudomány-egyetemen. Az ünnepies közlés 11 órakor kezdődött az újvárosi háza dísztermében, ahol az egyetemi hallgatóságokon kívül nagy közönség gyűlt egybe. Az előző évi *szűkös szertartás* helyén Herczegh Mihály rektor, Ksfaivány A. Béla hittudományi, Zsögöd Benő jogtudományi, Fröhlich Izidor bölcsészeti, Ajtay Sándor orvostudományi dékán foglaltak helyet; valamennyien díszmagyarban. Az emelvényen szemben ült Wlassics Gyula kultuszminiszter, balra az egyetemi tanárok csoportja. A közlés Herczegh Mihály rektor nyitotta meg. A tavaly kitűzött pályázatok jutalmazására került ezután a sor. A pályamunkák rövid bírálatát Zsögöd Benő dr. jog- és államtudományi dékán ismertette, míg a pályadíjakat maga a rektor nyújtotta át a nyerteseknek. A kiosztás végeztével a

rektor néhány szóval berekesztette az ünnepies ülést. Az ünnepies ülést megelőzőleg mise volt az egyetemtemplomban, A misét Klinger István egyetemi tanár mondotta.

— Meglopott vasuti pénztár. Özd-ről írja tudósítónk: A m. kir. államvasutak Özd állomásának hivatalos helyiségébe eddig ismeretlen tettes alkulcsok segítségével a múlt éjjel behatolt és az ott lévő egyesített személy és árukiadási pénztárnak pénzszekrényét vésők segítségével felfeszítette s a benne lévő 131 frt 65 krt, 12 frt értékű postabélyeget 398 drb aranyilatkotat 11 drb. menetrendkönyvet, az érkezett árukról való összes fuvarlevelet 101 drb. távirtda ürlapot és több igen fontos okmányokat elvittek. A betörésről a miskolci üzletvezetőséget táviratilag értesítették most már Bernhart Rafél felügyelő számosztályi főnök, Menszáros Zoltán dr. fegyelmi biztos, Hauser mérnök, Lukács Ede és Pajkossy István pénztár-vezetők hajtányon a délutáni órákban Özdra jöttek. A vizsgálat megindítása után d. u. 6 órakor egyik váltóór neje köztjében az összes okmányokat, kivéve a postabélyegeket és a 11 drb. menetrendkönyvet elhozta. Az állomáshoz közeli erdő aljában össze-vissza hánnya találta az iratokat. A 131 frt 65 kr. készpénz és a 12 frt értékű postabélyeg eddig nincs meg, nincs is reá remény, hogy meg legyen, mert a vizsgálat bizonytalan uton halad s még csak gyanu sincs senkire. A betörés napján az ózdi vas és aczélgyár pénztárnoka 3700 frtot fizetett ki az állomáson, mely összeget azonban még délután beszállították az üzletvezetőségekhez. Nagyon valószínű, hogy a betörő tudott arról a fizetésről, de már arra nem számított, hogy az, az éjjel már nem lesz a pénzszekrényben.

— A lelkész öngyilkos fia. Egy feltűnő alak járt itt Szegeden tavaly óta, írja Szegedi tudósítónk, ki nyáron át egyik sötányból a másikba kódorgott, s leginkább sósikflin elégedett. A fiatal ember sokat nyomorgott s betegeskedett, s lerongyolt állapota miatt foglalkozást sem kapott, minthogy pénzér volt. Míg ő koplalt, s a fák lombja alatt ütötte fel szállását, azalatt mintegy 43,000 forintnyi örökség esett reá, de nem tudott semmit arról, hogy időközben ily vagyon tulajdonjoga van a nevében. Most csütörtökön virradóra ott találták a Lechner-tér egyik akáczfáján, hova felkötötte magát. A szerencsétlen embert, ki Timotics aradi szerb lelkész fia volt, a kózkórházból temették el.

Sport.

§ Budapesti tavaszi versenyek. A derby igazi előpróbája. a 38,000 koronás *Alagi-díj* képezi a holnapi program főszámát. A Trial-Stakes és a Nemzeti-Haza-díj csak 1600 méterre vezet és így eredménye a 800 méterrel nagyobb távolságu derbyre nem igen lehet mérvadó. Egészen másképp áll a dolog az *Alagi-díj*nal, amelynek 2000 méteres távolsága már sokkal alkalmasabb arra, hogy a kékszalag komoly aspiránsai kitarításuknak bizonyítékát adják. A szép díjat 1893-ban futották először és eddig mindig első klasszisu háromévesek győztek benne. Az alapítás évében Culloden, 1894-ben Magus, 1895-ben Tokio, 1896-ban Proponenl, 1897-ben Statesmann maradt az érte folyó küzdelemben győztes. Az idén azért is érdekes az *Alagi díj*, mert az első derby faporit *Mindig* is fut érte és így holnap már körülbelül bizonyosan megmondhatjuk, van e sánca s a derbyben, vagy sem. A 38,000 koronás díjért a következő teliverek mérköznek:

Mindig lov. *Huxtable*
Murillo > *Park*

Gaspilleur > *Hyams*
Makó > *Cleminson*
Gagerl > *Bulford S.*

A győztest ebben a társaságban nem sokáig kell keresni. *Mindig* forma szerint toronymagasságban áll ellenfelei fölött és bizonyára meg is nyeri a díjat. *Murillo*, *Gagerl* és *Gaspilleur* nem lehetnek a veretlen Gaga-csikóra veszőlyesek. *Makó* ugyan szintén veretlen és a Trial-Stakesben kitűnő lovakat vert meg, formája még nem ér annyit, hogy *Mindig* előtt jelölhessük. Nézetünk szerint tehát az idei *Alagi díj*

Mindig

zsákmánya lesz. Épp oly bizonyosra vehető, hogy a második helyet *Makó* fogja okkupálni.

A többi versenyeket illetőleg tippeinkre utalunk.

Jelöltjeink:

- I. *Perpedes*
- II. *Szeszély II. — Vert-Vert*
- III. *Mindig — Makó*
- IV. *Morny — Palota*
- V. *Wahrmann-istálló — Párta*
- VI. *Pál — Oriflame*
- VII. *Illusion Vak Botlyán*

SZINHÁZAK.

Mai színházi műsorok:

Nemzeti színházban: A rejtett arc
Blumenihal vigjátéka 4 felvonásban. Főszereplők: *Náday, Csillag T., Alszege, Császár, Vizvári, Zilahi.* Kezdeté 7 órakor.

Vígyszínházban: Mozgó fényképek.
Bumenthal és Kadelburg bohóza 3 felvonásban. Főszereplők: *Tapolczai, Delli Emma, Balassa, Kalnár* Piroksa, *Gál, Góth.* Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínházban: 1848 (Hadak utja) látványos zenés színmű II képbén
írta és zenéjét szerelte *Verő György.* Kezdeté hét és fél órakor.

A Magyar színházban: Gésák vagy Egy japán tehén története *Sydnei Jonet* operettje 3 felvonásban. Főszereplők: *Szentmiklóssy, Ferenczi, Sziklai, Lote Fuller, Vlád G. Rózsa Lili.* Kezdeté 7 és fél órakor.

Fővárosi nyári színházban: Quasimodo, a Notre-damei templom harangosója és Eszmeralda a szép cigányleány
Hugo Viktor népies drámája 5 szakaszban 6 képbén. Kezdeté 7 órakor.

* *A Népszínház halottja.* Balog (Braun) Etel, a Népszínház széptehetségű fiatal énekesnője rövid szenvedés után tegnap délután fél 2-kor meghalt. Tíz nappal ezelőtt még fellépett *«A kis alamuszi»* című operett Many szerepében; abban a szerepben, amelyben az elmúlt télen a közönségnek bemutatkozott és nagy sikert aratott. Váratlan és hirtelen halálát a kerékpározás okozta. Szüvevényes biciklista volt és tudóvérézést érte. Csak néhány napja, hogy lefeküdt; ma délben azonban annyira jól érezte magát, hogy asztalhoz ült és vidáman, jó étvágygyal elkötötte az ebédjét. Felőrával később megeredt az orra vére és a feltűnő szépségű fiatal leány elvérzett. Haláláról a Népszínház a következő gyszjelentést adta ki: A Népszínház igazgatósága és személyzete mély fájdalommal jelent *Balog Etel*nek a Népszínház tagjának elhunytát. Budapestben, 1898. május 12-ikén. A Népszínház személyzete testületileg vesz részt a temetésben, mely a Barcsay-utca 16. sz. gyászházból szombaton délután 3 órakor lesz.

A kulisszák mögöl.

Egy fecske nem csinál nyarat és nem csinálja meg azt egy szinkör sem. Azért is várják sokan olyan nagyon nehezen, hogy a *Feld*-papa arénája is megnyissa már ez idei szezonját. A társaság már együtt is van és délelőttöként javában folynak a próbák a színpadon és a pletykázások a szinkör udvarán. De hiszen ez csak természetes. A hölgyek és az urak az ország minden vidékéről kerültek össze és most elmondják egymásnak a legutolsó tél nagy eseményeit: a sikereket, a czivakodásokat és — a kalandokat. Mindnyájuk közül a

legélénkebb a kis *Raskay* Emilia, akit *Kreccánytól* ismerünk már és aki a felvilágosodott naivák jeles gárdájából való. Persze ő is elmondja a kalandját, de nem azokat, amelyek ezután lesznek. Mert *Em. mácska* valóságos haditervvel indul a nyári szézonnak, amely neki bizonyára bőségesen megtermi majd a babért és a — kalandokat. Természetesen naivához illő kalandokat.

Kánya.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentések a tőzsdéről.

A gabonaüzlet Budapesten. Amerika baises jegyzése az irányzatot ellanyhitotta, a malmok jóval alacsonyabb árakat ígértek. Elkelt 1—2000 q. buza 15—20 krral olcsóbb áron.

A következő buzafajok kerültek forgalomba:

Tiszavidéki	100 mm.	74.5 kg.	15.10 frton
>	100 >	75 >	14.80 >
>	100 >	78. >	15.70 >

Egyéb gabonaneműekben a hangulat szilárd, az árak nem változtak. *Rozsot* 9.60—10.20, *tengerit* 6.—6.25 és *szabot* 7.60—8.20 frton adtak el.

A határidőpiacon nyugodt volt az irányzat, az árak kevésbé változtak.

Kötöltek:

Buza máj—jun-ra	14.85—15.05
„ öszre . . .	10.79—10.88
Rozs öszre . . .	8.25—8.20
Tengeri máj—jun-ra	6.14—6.18
Zab öszre . . .	6.00—6.04

A déli tőzsde zárlatjegyzései:

Buza máj—jun-ra	14.85—14.88
> öszre	10.81—10.82
Rozs öszre	8.17—8.20
Tengeri máj—jun-ra	6.14—6.16
Zab öszre	6.00—6.02

A budapesti értéktőzsde. A külföldi szilárd tudósítások a spekuláció vételkedvét fokozták, az árfolyamok mérsékelten emelkedtek.

Zárlatkor maradt: magyar hitelrészevény 385.— magyar aranyjradék 120.50 magyar koronajradék 99.— pesti magyar kereskedelmi bank részvény 1408.— oszt. hitelrés. 358.— leszámitóbank részvény 256.— jelzáloghitelbank részvény 254.50 rimamurányi vasmű részvény 253.50, salgótarjáni kőszénbánya részvény 608.— déli vasut részvény 72.75 városi villamos részvény 272.75, közut vaspálya részvény 387.50 forinton.

A gabonaüzlet Bécsben. A tengerentuli alacsonyabb jegyzések ellanyhitották az irányzatot, az árak letöredeztek.

Jegyzések:

Buza öszre . . .	10.83—10.84
Rozs öszre . . .	8.40—8.42
Tengeri máj—jun-ra	6.53—6.54
Zab öszre . . .	6.38—6.40

A bécsi értéktőzsde. A kedvező politikai hírek az irányzatot megszilárdították, a forgalom azonban nem élénkült meg.

Jegyzetek: osztrák hitelrészevény 358.50 magyar hitelrészevény 385.— magyar aranyjradék 120.75, magyar koronajradék 99.25 anglo bank 157.50, osztrák-magyar államvasut részvény 359.— forinton.

Felölös szerkesztő *Neszmély Artur.*

Koryniczai ásványviz

Elsimert kitűnő gyógyviz gyomor-bél-, aranyeres bántalmak, máj-, lépbetegségek, sárnyaság, idült székrekedés és epekövek ellen. Kapható Koryniczán a fürdőigazgatóság által, Édeskúty L. Mattoni és Wille Budapestben, Makoviczky Péternél Rózsahegyen, valamint minden gyógyszerárban, **Szezon megnyitás május hó 15-én**

Felvilágosítással szolgál a fürdőorvos: **dr. Ormay József.** és a fürdőigazgatóság Koryniczán.

Utczai lapelárusítással

férfiak, asszonyok 15 éven felüli gyermekek naponként 1 frt 50 kr. — 2 frtot kereshetnek. Bővebbet a kiadó hivatalban. Honvéd-utca 4